

Samen met zijn vrouw, brengt hij ons vanavond een uiteenzetting over onze traditionele muziek, toegelicht met liederen en muzikale voorbeelden op zelfgebouwde instrumenten als : doedelzak, rietfluit, hommel, draailier, fijferfluit, enz...

U hoort het al het wordt een beste avond, gebracht door iemand die al jaren lang een vooraanstaande is uit onze wereld van de volksmuziek. Zoals steeds is de toegang vrij en kosteloos ook voor niet leden. Men zegge het voort.

J.B. DREESEN

TOPONYMIE VAN 'S HEERWOUTERMANS AMBACHT (3)

31ste Begin. Sinte-Mariakerke

door J.B. DREESEN

Het 31ste Begin van 's Heerwoutermans Ambacht omvatte het westelijk deel van Mariakerke, het gedeelte dat over de Groote Sluisvliet lag (1).

Waar het oorspronkelijk bij 's Heerwoutermans Ambacht hoorde werd het na het Beleg van Oostende (1601-1604) ingelijfd bij het Camerlinckxambacht (2).

Volgens de in de referte aangehaalde Ommeloper (1559) luidde de omschrijving van de grenzen van het 31ste Begin als volgt :

"Begginnende noordtwaert over vanden voors(eide) sticke, noordt over TESTEREEPVLIETKIN. Tusschen TESTEREEPVLIETKIN ande zuudts(yde), den DYCKERSGRACHT ende DUNE al ande noordts(yde), metten westhende ande CLEENE ZYDELINGHE jehens TGESCHIET VANDEN AMBOCHTE, ende metten oosthende ande GROOTE SLUISVLIET, metten noordtoosth(ende)r an SHEERWOUTERMANS SLUUS, ende es thouc(x)kin daer de kerke ende t(d)orp van Sinte Mariakerke in staen".

Laten we even de grenzen van dit gebied situeren op een hedendaagse kaart.

NOORDT OVER TESTEREEPVLIETKIN. In een vorige bijdrage identificeerden wij (naar Dr. Ir. AMERYCKX) het Testereepvlietkin als het, praktisch volledig verdwenen, Albertusgeleed (3). Sinte-Mariakerke lag daar ten noorden van en zuidelijk van den DYCKERSGRACHT ende DUNE.

De DYCKERSGRACHT was een afwateringsgracht die aan de zuidkant lag van de na 1394 aangelegde DIJK van het BRUGSE VRIJE. Deze dijk lag vlak achter de duinen.

METTEN WESTHENDE ANDE CLEENE ZYDELINGHE. Deze Cleene Zydellinghe vormde, voor een deel althans, de grens tussen 's Heerwoutermansambacht en Camerlinckxambacht (tgeschiet vanden ambochte). Voor de juiste loop van den Cleenen Zydellinghe zie de vorige bijdrage (3). In diezelfde bijdrage defineerden we ook de GROOTE SLUISVLIET als de afwateringsvliet van 's Heerwoutermansambacht.

SHEERWOUTERMANS SLUUS, in de noordoosthoek, was de afwateringssluis van de GROOTE SLUISVLIET.

Buiten de vijf hiervoor vernoemde toponiemen leverde het onderzoek van de tekst van het 31ste Begin nog de volgende oogst op.

Wij volgen eerst de GROOTE SLUISVLIET vanaf de Testereepvlietkin

tot aan de Dyckersgracht (zo ongeveer de Steense dijk vanaf de Vredestraat tot aan de Zeedijk).

Libri Adam Zwadde DRYNCPITSTICK. We hebben hier te doen met een drinkput (voor het vee) op een stuk dat aan de kinderen van Adam ZWADDE toebehoorde.

't BEKERSTICK. Waarschijnlijk zo genoemd naar de vorm of voor het feit dat men er ooit een beker vond.

't CLOETSTICK. Had waarschijnlijk oorspronkelijk aan een familie CLOET toebehoord. Op dit stuk stond "d'hofstede daer Cornelis HULLEBRINCK ub wuent".

't SLUUSSTICK. Het stuk waarop de sluis van 's Heerwoutermansambacht lag. Op dit stuk stond ook "d'hofstede daer Vincent JANSEUNE op wuent".

't LOOCKSTICK. Volgens DE BO (4) is Kraailook of Kruilook een wild look dat zelfs op de akkers groeit (*ornithogalum umbellatum* L.). Waarschijnlijk een stuk waarop men deze plantensoort vindt.

We gaan nu terug naar het Testereepvlietkin en volgen dit in westelijke richting. Dit levert ons de volgende toponiemen op.

Ene HOFSTEDE met enen DRINCPIT verin staende. De boerderij van Libri Adam ZWADDE.

BUERSLEEN. Het leen van een zekere BEURS.

PIT geheten DE CLOCPIT en het CLOCPITSTICK. Naar de vorm van de put.

Waer het TRAPELAERSHUUS op staet. Volgens VERDAM (5) is TRAPENEREN laken weven en een TRAPENIER een wever. Misschien enig verband hiermee ?

SILVESTER VAN WAMBEKES LEEN. Het leen van enen Silvester VAN WAMBEKE.

Melchior BOYDINSLEEN. Leen van eenen Melchior BOYDINS (BOYDENS).

Jeghens de Zydellinghe (hier wordt de Cleene Zydellinghe bedoeld) op vijf vierendeel voet ter halvergracht. Bepaling tot waar een bepaald stuk kwam ten opzichte van de Zydellinghe.

We lopen even de Cleene Zydellinghe af naar de duinen toe.

Wijlent een HOFSTEDE (een verlaten hofstede) die op het stuk stond dat in de hoek van Testereepvlietkin en Cleene Zydellinghe lag.

't WERFSTICK of 't OVENCOTSTICK dat behoorde bij de hofstede van Libri CHRIST LOOTS "die van buiten deze wateringhe staat".

We sluiten onze circuit met nu nog even langs den DYCKERSGRACHT ene de DUNE te lopen in oostelijke richting.

Metter noordtsyde ande KERKEMUER ende es tstick daer de TAVERNE ende TRAPELRIEHUUS opstaet. De Taverne in de betekenis van openbare herberg. Trapelriehuis is waarschijnlijk hetzelfde als het reeds vernoemde Trape-laershuus (Wevershuis).

Stick daer de PRIESTRAGE van Sinte-Mariekercke opstaet met tnoordt

ende anden DYCKWECH. Priestrage is priesterhuis of pastorij.

Een HOFSTEDEKIN oost van de kerk.

Westersyde van de STEENWEG met een HUISEKIN opstaende.

DE VERCOCHTE HAERDE dat een neder (laag) smal dweers stickxin es. Haerde = herde = schaepherde of herder. Waarschijnlijk waar vroeger een kudde schapen op weidde.

't SLUUSSTICK (reeds vernoemd maar nu met een vermelding) ende van ouden tyden gheheeten CALYS (?).

Tot daar onze wandeling doorheen het westelijk deel van het oude Sinte-Mariakerke. Vergelijking met een figuratief plan van 1645 liet toe bepaalde stukken nauwkeurig te situeren. De meeste stukken hadden nog dezelfde grootte als in de Ommeloper van 1559 maar waren uiteraard van eigenaar veranderd.

BRONNEN

- (1) Rijksarchief Brugge.
Watering Blankenberge nr. 517. Ommeloper van 's Heerwoutermansambacht. 1559. 31ste Begin.
- (2) Rijksarchief Brugge. Omloper Peper nr. 363.
Middelkerke Ommeloper 1ste en 2de Begin. 1628.
- (3) Bijdrage Toponymie 's Heerwoutermans Ambacht. 30ste Begin.
Tijdschrift De Plate blz. 90/310 e.v.
- (4) LL. DE BO. Westvlaams Idioticon. Gent 1892.
- (5) J. VERDAM. Middelnederlands Handwoordenboek. ISBN 90 247 0713 7.

F O T O B O E K J A N P I E R S

Bijkomende uitgave

De OOSTENDSE PERSCLUB heeft een fotoalbum "Jan Piers" uitgegeven naar aanleiding van de 70ste verjaardag van de gewezen minister, ere-senator en ere-burgemeester van Oostende.

Voor wie de gelegenheid niet had hiervan kennis te krijgen laat de Oostendse Persclub hierbij weten dat in enkele Oostendse boekhandels een bijkomende uitgave zal ter beschikking zijn aan de prijs van 1.970 ₣.

Het is een luxe uitgave van 700 foto's en ten voordele van hun sociale werken.

Dit boek is echter ook te koop in ons Museum aan de prijs van 1.770 ₣ ! !